

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “การแพทย์สมัยใหม่” หรือในอีกชื่อหนึ่งคือ “การแพทย์ชีวภาพ” โดยใช้มุมมองและวิธีการศึกษาทางมานุษยวิทยา ซึ่งภายใต้การรับรู้ของสังคม โดยทั่วไป การแพทย์ชนิดนี้เป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการยอมรับอย่างมากและกล่าวได้ว่ามีอำนาจสูงสุดในการจัดการกับสุขภาพและความเจ็บป่วยของมนุษย์ผ่านการกล่าวอ้างและสร้างความเข้าใจให้กับสังคมว่าเป็นองค์ความรู้ที่มีความเป็นภาวะวิสัยและเป็นความจริงแท้ที่ไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมใดๆ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการตั้งข้อสงสัยต่อการกล่าวอ้างและความเข้าใจดังกล่าวผ่านการศึกษาปฏิบัติการของแพทย์จบใหม่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของโรงพยาบาลชุมชนซึ่งเป็นโรงพยาบาลในระดับอำเภอของกระทรวงสาธารณสุขแห่งหนึ่ง โดยโรงพยาบาลที่เลือกศึกษา เป็นเพียงหนึ่งในตัวอย่างของพื้นที่ที่มีความแตกต่างออกไปจากโรงพยาบาลในโรงเรียนแพทย์ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่มนุษย์ธรรมดาคนหนึ่งได้เริ่มเปลี่ยนแปลงตนเองจนกลายเป็นแพทย์ผ่านช่วงระยะเวลา 6 ปี

ข้อค้นพบสำคัญของงานศึกษาชิ้นนี้ คือ ปฏิบัติการขององค์ความรู้แบบการแพทย์ชีวภาพนั้น มิได้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในฐานะของการเป็นปฏิบัติการที่มีเป้าหมายเพื่อเยียวยาความเจ็บป่วยของผู้คนแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะในอีกด้านหนึ่งปฏิบัติการดังกล่าวถูกผลิตขึ้นในฐานะที่เป็นปฏิบัติการทางอำนาจที่แพทย์ใช้เพื่อสถาปนาอำนาจของตนหรือแสวงหาตำแหน่งแห่งที่ที่ดีกว่าของตนบนโครงสร้างของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้คนที่ตนต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วยอยู่ตลอดเวลา และท่ามกลางพื้นที่ของความสัมพันธ์ภายในโรงพยาบาลชุมชนที่แตกต่างออกไปจากโรงพยาบาลของโรงเรียนแพทย์นั้นส่งผลให้แพทย์จบใหม่ที่เพิ่งก้าวพ้นความเป็นนักศึกษาหมาดๆ จำต้องเลือกใช้ปฏิบัติการในรูปแบบที่เลื่อนไหลออกไปจากปฏิบัติการในรูปแบบตามอุดมคติของการแพทย์ชีวภาพที่ตนเคยเรียนรู้และถูกปลูกฝังมา

จากข้อค้นพบข้างต้นทำให้สามารถนำไปสู่การโต้แย้งได้ว่า แท้ที่จริงแล้ววิธีการที่การแพทย์ชีวภาพใช้ในการเยียวยารักษาผู้คนที่เจ็บป่วยนั้น หาได้เป็นสิ่งที่จริงแท้และมีแก่นสารสาระที่แน่นอนตายตัว หากแต่วิธีการเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นและเลื่อนไหลไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันที่ไม่เคยคงที่หยุดนิ่ง ภายใต้พื้นที่ที่มีโครงสร้างของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ในแง่นี้ทั้งการสถาปนาตนเองและการถูกสถาปนาขึ้นเป็นชุดความรู้ที่มีอำนาจสูงสุดของการแพทย์ชีวภาพ จึงเกิดขึ้นภายใต้การปิดบังซ่อนเร้นความเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมของการแพทย์ชนิดนี้เอาไว้ภายใต้มายาคติที่อ้างความเป็นความจริงแท้ขององค์ความรู้ของตนเท่านั้นเอง และด้วยข้อโต้แย้งเช่นนี้จึงเท่ากับเป็นการตั้งองค์ความรู้ชนิดนี้ให้มาอยู่ในสถานะของการเป็นสิ่งที่สามารถถกเถียงได้ และการถกเถียงจะสามารถนำไปสู่การพิจารณาจุดอ่อนของระบบการแพทย์ชนิดนี้อย่างลึกซึ้ง และเปิดโอกาสให้เกิดการยอมรับระบบคิดเกี่ยวกับความเจ็บป่วยอื่นๆ ที่วางอยู่บนระบบวัฒนธรรมที่หลากหลายได้มากยิ่งขึ้น

This thesis is a study of “Modern medicine”, in other words , “Biomedicine”, by using the anthropological perspective and methodology. Through the claims of its objectivity and absolute truth, biomedicine has become the dominant medical system in health and illness management of our society. This thesis problematizes these claims through studying the practices of recently graduate physicians in a community hospital. The site of this study represents the space, which is different from the medical school’s hospital, where the laypersons transformed and are transformed to be physicians.

The important finding of this study illustrates that a dimension of illness curing is not the only point to understand biomedical practices since physicians constitute and establish their privileges in the structure of power relations among various people through biomedical practices. In the spatial relation of the community hospital that differs from the medical school’s hospital, young physicians are required to produce the another form of biomedical practices that are distanced from their ideal practices to maintain their positions in the structure of power relations.

This finding led to the argument with the claim of absolute truth and essence of biomedical practices by unfolding the cultural dimension and the fluidity of these practices among the dynamic of human interaction and power relation. With concealing a cultural dimension behind the myth of absolute truth, biomedicine has been able to establish and maintain its hegemony among various medical systems. In essence, this argument helps us to reposition biomedicine within a disputable condition, and makes penetrative criticism of its weaknesses. In this way, the chances to accept other medical systems embedded in other culture are opened up.